

Monumentnummer*: 531510

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **27 september 2013**
Kadaster deel/nr **82671/166**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Maarssen	Stichtse Vecht	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Maarssen	Sluis Amsterdam-Rijnkanaal-Vecht

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Maarssen	A			6920
Maarssen	A			6617

*Omschrijving***

Cluster 25. Schutsluis/Waterinlaat (Vechtsluis).

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE Inleiding

SCHUTSLUIS / WATERINLAAT (Vechtsluis) als gecombineerd civiel en militair waterstaatkundig onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, met als speciale functie toevoer van inundatiewater naar de Vecht. De schutsluis is gebouwd tussen 1889 en 1892 in opdracht van Rijkswaterstaat. Aan de oostzijde van de sluis bevindt zich een dubbele sluiswachterwoning. De schutsluis diende in de eerste plaats een civiel doel als verbinding van de Vecht met het in dezelfde tijd aangelegde Merwedekanaal. Hiernaast was de sluis van belang voor de aanvoer van water ten dienste van inundatie van gebieden ten oosten van de Vecht en maakte het werk dus deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De sluis kende hiermee zowel een civiele als een militaire functie. In 1969 is de sluis hersteld, waarbij het tweede en het vierde stel sluisdeuren - gerekend vanaf het kanaal - is vervangen; de deuren zijn voorzien van het jaartal van uitvoering. In 1933 is een bestaande brug in de (Amsterdamse)straatweg over de zuidzijde van de sluis vervangen door een nieuw exemplaar. Ook eerder is er al het nodige gewijzigd in de directe omgeving van de sluis. Zo lag er ter hoogte van de Vechtsluis een draaibrug over het Merwedekanaal; deze brug is bij de verbreding van het kanaal tot Amsterdam-Rijnkanaal, rond 1939, verwijderd. Verder is een tweede verbinding van beide vaarwegen - een voormalige sluis die als waterstaatkundig relict aan de monding van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Proostwetering (nu overzijde van het kanaal) overbleef, opgeruimd, terwijl de omgeving is en wordt heringericht.

Omschrijving

SCHUTSLUIS / WATERINLAAT (Vechtsluis) die een verbinding vormt tussen de rivier de Vecht en het voormalige Merwedekanaal, dat eind jaren '30 van de 20ste eeuw is verruimd tot het (huidige) Amsterdam-Rijnkanaal. De vrijwel noord-zuid gerichte sluis kende en kent een civiele functie voor de scheepvaart en kon door waterinlaat in de Vecht een rol vervullen in bij de inundatie van het gebied ten oosten van de Vecht. De sluis meet ongeveer 45.00 x 15.50 (kolk) of 6.50 m (doorvaart). De sluis (Vechtsluis) is een dubbelkerende schutsluis met houten puntdeuren, wat betekent dat ze per paar zowel naar de Vechtzijde als naar de kanaalzijde kunnen schutten en keren. Dit was vooral van betekenis voor de functie als waterinlaat. In geopende toestand bevinden de houten deuren met ijzeren gehengen zich in de deurenkassen, die in de gemetselde wanden van de sluishoofden zijn uitgespaard. Op de deuren zijn smeedijzeren hekjes aangebracht met gebogen uiteinden. Constructief belangrijke onderdelen van de sluishoofden zijn uitgevoerd in beton. Vijf van de acht bewegingsmechanismen zijn aanwezig. Tussen de sluishoofden bevinden zich met basalt gedekte taluds die de sluiskolk vormen. Het zuidelijke talud heeft een houten trapje. De sluiskolk bevat aan weerszijden houten remmingswerken gebouwd op basis van dukdalven. Tevens remmingswerken buiten de hoofden.

Waardering

De SCHUTSLUIS / WATERINLAAT (Vechtsluis) van het Complex Sluis Amsterdam-Rijnkanaal-Vecht is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd. Tevens als uitdrukking van en herinnering aan de geschiedenis van het Amsterdam-Rijnkanaal (Merwedekanaal) en in het bijzonder de waterverbinding met de Vecht.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw).

Het onderdeel is een voorbeeld van een aan de civiele en militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van historische waterbouwkunde - en het is van belang als verkeersverbinding en voor de militaire waterinlaat.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex. Verder vanwege de visuele en functionele relatie met het kanaal en de Vecht.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het nog steeds de meeste fysieke onderdelen en kenmerken vertoont die destijds tot bouw en aanpassing aanleiding waren.

* Het onderdeel is goed bewaard omdat het een goed herkenbaar en grotendeels gaaf voorbeeld is van een sluis met een civiele functie als schutsluis en een militaire functie als inlaatsluis.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument